

299. *Hommage international aux frères Hubert et Jean Van Eyck*, 1913, blz. 5.
 300. *F. Van Bost*. Postkaarten uitgegeven door Sugg, in : *De draecke*, jg. 1, blz. 8, nr. 3.
 301. *K. Haerens*, Standbeelden van Gent, Gent 1977, blz. 37-8.
 302. *G. Van Den Gheyn*. *L'Agneau Mystique sous l'occupation allemande à Gand*, in : *Annales de la Société d'Histoire et d'Archéologie de Gand*, XV, nr. 3, 1919, blz. 129, 140.
 303. *L. Aerts*. Voor de moeder Gods in 't Gentse Altaar, Peer 1923.
 304. *E. Verlat*, *La peinture ancienne à l'exposition à Paris (1923)*, Brussel-Parijs 1924, blz. 25, nr. 2, ill. 2, 3.
 305. *A. Burroughs*, *Art criticism from a laboratory*, Boston 1938, blz. viii noot 2, 180-193, ill. 81, 84, 85-87.

Rudy VAN ELSLANDE
 ('t Vervolgt)

WAT EEN PAAR GETALLEN ONS VERTELLEN OF

Hoe wij de Mule Jenny enkele geheimpjes ontfutselen !

De meeste van onze lezers zullen onze Mule Jenny reeds gezien hebben of ze zullen er reeds over gelezen hebben. Het zou deze fameuze spinmolen zijn, die door Lieven Bauwens vanuit Engeland naar het Europese vasteland werd gesmokkeld in 1798, waardoor hij te Gent de grondslag legde voor een bloeiende katoenindustrie.

In 1980 verscheen een mooie brochure "De Mule Jenny" van de hand van R. De Herdt. Op blz. 11 lezen we : "... De twee cijfers die op de eikehouten stoel terug te vinden zijn nl. 17 en 33 geven vooralsnog geen duidelijke aanwijzing..."

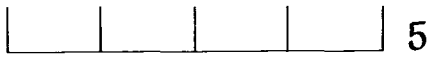
Op het eerste gezicht zou men kunnen denken, dat dit de 33ste Mule Jenny was uit een grote bestelling van spinmolens en dat deze zelfde machine als 17de in de rij in een bepaald atelier stond opgesteld. Daar deze twee getallen echter tot eenzelfde rekenkundige reeks van getallen behoren krijgen deze getallen een geheel andere betekenis. Wanneer iemand mij de opdracht zou geven spijkers op een exact gelijke afstand van elkaar op een houten lat te spijkeren zonder dat ik over enig meettoestel beschik (ook geen lintmeter), dan zou ik dat perfect kunnen uitvoeren op voorwaarde, dat het *aantal* spijkers mag gekozen worden uit de volgende rekenkundige reeks ; 2, 3, 5, 9, 17, 33, 65, 129, enz. (ieder volgend getal is het dubbel van het voorgaande, min één). Ik zou beginnen met aan de twee uiteinden van

2

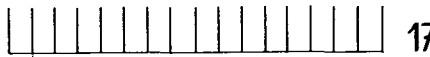
3

5

9

17

33

de lat een spijker te slaan. Met behulp van een koord of een lint zou ik telkens het middelpunt tussen twee spijkers opzoeken om daar eveneens een spijker te slaan tot ik er een voldoende aantal geslagen heb. In plaats van spijkers op een lat te slaan moest de maker van een eerste originele Mule Jenny spullen op een balk monteren en een zelfde aantal cilindertjes naast elkaar plaatsen in primitieve werkomstandigheden. Tot 1790 werkte men nog overal met streekgebonden maten. Het metriek stelsel was nog niet uitgevonden ! De houtbewerker, die de eikehouten stoel maakte, brandde het getal 33 in het hout om aan de metaalbewerker mee te delen dat er 33

spullen moesten gemonteerd worden evenals 33 cilindertjes naast elkaar geplaatst. Toen men de bobijnen wilde plaatsen, zal men vastgesteld hebben, dat de spullen te dicht naast elkaar stonden. Vermits een ezel geen twee maal over dezelfde steen schopt, kon dit slechts met de eerste Mule Jenny gebeuren. Gezien de hogervermelde rekenkundige reeks moest men terugvallen op het aantal 17. Er was geen tussenoplossing ! Het getal 17 werd zeer zichtbaar op de eikehouten stoel geschilderd, om een vlotte werking met deze spinmolen te bewerkstelligen. Om deze machine naderhand te moderniseren moesten links en rechts enkele spullen, spoelen en cilindertjes verdwijnen om plaats te maken voor wielletjes, enz. Een tweede rij met spullen werd boven of onder de eerste geplaatst zodat voortaan 30 cilindertjes naast elkaar en 2 x 15 spullen dienst konden doen.

Ik denk, dat het hier werkelijk om de eerste Mule Jenny gaat, die, zoals we weten, zeer moeizaam gemonteerd werd te Gent !

BIBLIOGRAFIE

- "De Mule Jenny" door R. De Herdt, Gent, 1980
- "Iets over voeten en ellen" door M. Van Wesemael, in VIAT, Tijdschrift voor geschiedenis van techniek en industriële cultuur, 5e jaargang - 1987 - nr. 18.
- "In het openluchtmuseum te Gent, de Arteveldestad" door Suzanne Janssens, Gent, 1980.

Suzanne JANSSENS
15.1.1988